

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye, dünya genelinde önemli bir buğday ithalatçısı konumundadır ve buğday, ülkemizin en önemli ürünlerinden biridir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; 2003 ila 2022 yılları arasında ortalama 20,1 milyon ton buğday üretmiş ve aynı dönemde buğday ekim alanları 91 milyon dekardan %27 azalışla 66,3 milyon dekara düşmüştür.

Üretimin yıllar içinde sabit kalması ve ekim alanlarının her yıl daralması sonucu oluşan arz açığını ithalatla kapatmak zorunda kalmışız. 2003 – 2023 Mayıs döneminde 94,3 milyon ton buğday ithalatına 26,2 milyar dolar ödedik. Bu ithalat sonucu Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre 2021 yılında Endonezya ve Çin'in ardından dünyada en büyük 3 ithalatçı ülke konumundayız.

Anavatanı ülkemiz olan buğdayın topraklarında üretilmek yerine ithal edilmesi ülkemiz adına utanç verici bir durumdur. İşte bu ithalatın azaltılması ve çiftçinin desteklenmesi için 1938'de kurulan Toprak Mahsulleri Ofisi son yıllarda ithalat ajansına dönmüştür.

Bu yıl Toprak Mahsulleri Ofisinin 23 Haziran'da açıkladığı alım fiyatlarına rağmen serbest piyasada geçen yılın altında buğday ve arpa alım fiyatları oluşmuştur.

Serbest piyasa alıcılarının yurt dışından ithal edilen buğdayların TMO ve Lisanslı Depolarının stoklarının dolu olması nedeni ile yurt içinde düşük fiyat verildiği bilinmektedir. Buna karşın Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) görevi, Türkiye'deki tarım ürünlerinin alım ve satımını yapmak ve üreticilerin ürünlerini satın almak, satışa sunmak ve piyasayı düzenlemek yer almaktadır. Daha da önemlisi stoklanabilir üretimin devamını sağlayarak gıda güvenliğini sağlamaktır.

Ancak TMO'nun buğday alımında yetersiz kalması, randevu sisteminin uzun tarih vermesi ve teknik kapasitesinin bugün ülkedeki üretilen buğdayı tek başına almak isterse 128 gün, arpayı tek başına almak isterse 54 gün ve her ikisini de almak isterse en az 182 gün süreceği tahmin edilmektedir.

TMO'nun buğday alım politikaları üreticilerin korunması ve gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılmaktadır. Ancak, TMO'nun yetersizlikleri nedeniyle ülkede üretilen buğdayın serbest piyasada düşük fiyatla satılması ve çiftçilerin mağdur olması gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Bu konuyla ilgili aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı **İbrahim YUMAKLI** tarafından yanıtlanmasını istiyorum.

Ediz ÜN

Edirne Milletvekili

1. Türkiye'nin önemli bir buğday ithalatçısı konumunda olması ve üretimin yıllar içinde sabit kalması ile ekim alanlarının her yıl daralması sonucu oluşan arz açığının ithalatla kapatılmasına karşı Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hangi önlemler alınmaktadır?
2. TMO'nun buğday alımında yetersiz kalması, randevu sisteminin uzun tarih vermesi ve teknik kapasitesinin düşük olması nedeniyle ülkede üretilen hububat ürünlerine müdahale şansının olmadığı belirtilmektedir. Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı olarak neler yapmayı planlamaktasınız?
3. Serbest piyasa alıcılarının yurt dışından ithal edilen buğdayların TMO ve Lisanslı Depolarının stoklarının dolu olması nedeniyle yurt içinde düşük fiyat verildiği bilinmektedir. Bu durum, çiftçilerin mağdur olmasına ve üretimden uzaklaşmasına karşı çiftçimizi korumaya yönelik neler yapacaksınız?
4. TMO'nun buğday alım politikaları, üreticilerin korunması ve gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılmaktadır. Ancak, TMO'nun yetersizlikleri nedeniyle ülkede üretilen buğdayın serbest piyasada düşük fiyatla satılmasının önüne geçmek için hangi önlemleri alacaksınız?
5. Tarım ve Orman Bakanlığı olarak, ülkemizde üretilen hububat ürünlerinin üretimini artırmak ve bu ürünlerin ihracatına yönelik olarak neler yapmayı planlamaktasınız?
6. Ürünün lisanslı depolara veya TMO'nun kendi depolarına teslim edilmesi durumunda çiftçiye yapılan ödemede yapılan kesintiler nelerdir? Bu kesintiler arasında fark var mıdır? Varsa bunu çiftçi lehine düzeltmeyi düşünüyor musunuz?
7. Ülkemizde Lisanslı Depoculuk öngörülen kapasitesinin 20 milyon 153 bin ton olması beklenmektedir. Ancak mevcut kullanılabilir kapasite 9 milyon 226 bin tondur. Buna göre lisanslı depoların 23 Haziran 2023 öncesi depo dolum kapasitesi ne kadardır?
8. Toprak Mahsulleri Ofisi 40 il ve 110 ilçede bulunan lisanslı depolarla anlaşma yaparak üreticinin ürünlerini bu depolarda depolayacaktır. Bu depoların TMO'ya çiftçi adına getirilen ürünlerden ne kadar ürün alma kapasitesi vardır veya TMO ne kadarlık bir kabul anlaşması imzalamıştır?
9. TMO'nun 23 Haziran 2023 alım fiyatları açıkladığında mevcut depolarındaki ürünlere göre doluluk oranı nedir? İllere göre toplam depolama kapasitesi ne kadardır? Bugüne kadar depolarına ne kadar hububat ürünü almıştır?
10. TMO'nun 23 Haziran 2023 alım fiyatları açıkladığında mevcut depolarındaki ürünlerden ürün cinslerine göre ne kadar ithal ürün bulunmaktadır?